

Asia: VN/7050/2023

Luonnos valtakunnalliseksi nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaksi (VANUPO) 2024-2027

Lausunnonantajan lausunto

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 1: Jokaiselle nuorelle polku eteenpäin

-

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 2: Monipuolista tietoa ja välineitä nuorten mielen hyvinvoinnin tukemiseen

-

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 3: Nuorten hyvinvointia tuetaan osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta vahvistamalla

-

Nuorisotyön ja -toiminnan tukemisen linjaukset

-

Painopisteet nuorisoalan valtakunnallisten osaamiskeskusten valtionapukelpoisuuden hyväksymiselle

-

Suomen kansalliset tavoitteet nuorisoalan eurooppalaiselle ja kansainväliselle toiminnalle

-

Muita näkemyksiä ohjelmasta

Varusmiesliitto kiittää mahdollisuudesta lausua valtakunnallisesta nuorisotyön ja -politiikan ohjelmasta. Varusmiesliitto yhtyy Allianssi ry:n näkemykseen siitä, että ohjelma on hajanainen, kauttaaltaan epätasainen ja epäjohtonmukainen. Varusmiesliitto näkee ohjelman keskittyvän liikaa yksityiskohtiin eikä se muodosta selkeää kokonaiskuvaa. Varusmiesliitto näkee, ettei ohjelma peilaa kokonaisuutena hallitusohjelmaa.

Varusmiesliitto näkee suurena puutteena sen, että varusmiehiä ja siviilipalvelusta suorittavia ei ole huomioitu ohjelmassa lainkaan. Varusmiespalvelus on nuorten elämässä merkittävä virstanpylväs ja se on muutos käytännön tasolla yhteiskunnallisessa asemassa sekä elämän järjestelyissä. Yksi merkittävimmistä asioista, jotka ohjelmassa tulisi mainita mielenterveyden saralla on varusmiesten erityisasema ja sen vaikutukset mielenterveyspalveluiden saatavuuteen. Ohjelmassa tulisi huomioida varusmiesten mielenterveyspalveluiden saatavuus ja niiden kehittäminen varuskunnissa. Ohjelma ei huomioi lainkaan varusmiespalveluksen ja opiskelun yhteensovittamista, ja varusmiesten olosuhteet sekä yhdenvertainen mahdollisuus opiskeluun tulisi ottaa huomioon. Kokonaisuutena ohjelmassa ei riittävästi käsitellä korkeakoulutusta eikä korkeakoulu ikäisiä 25-29 vuotiaita nuoria.

Varusmiespalvelus vaikuttaa myös merkittävästi henkilön tuloihin opiskelumahdollisuuksien lisäksi. Varusmiespalvelus ei myöskään kokonaisuutena ole tasa-arvoinen, sillä se koskee vain puolta ikäluokkaa vaikuttaen ainoastaan miesten asemaan lain edessä. Tasa-arvon vuoksi varusmiesten erityisasema tulee nostaa esiin myös tasa-arvo-asiana ohjelmassa.

Ohjelma ei myöskään puutu riittävällä tavalla nuorten asunnottomuuteen ja sen seurauksiin, jotka ovat kauaskantoisia. Asunnottomalla nuorella syrjäytymisriski on paljon suurempi ja se johtaa inhimillisen kärsimyksen lisäksi ylimääräisiin kuluihin valtiolle. Ohjelma on kokonaisuutena sekava ja epä johdonmukainen eikä Varusmiesliitto kannata sen hyväksymistä sellaisenaan ilman yllä mainittuja muutoksia. Toivomme, että jatkokäsittelyssä varusmiehet sekä siviilipalvelusta suorittavat mainitaan selkeästi heidän erityis asemansa ja tarpeensa huomioiden.

Welin Janne
Varusmiesliitto ry.